

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик куни — 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар қўмитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро жамғармаси

ЭНГ ГЎЗАЛ ДАВРАДАГИ СУХБАТ

Силадаги соғлом мухит - соғлом мафқурани шакллантириш манбаидир. Жамиятда ҳар бир оиланинг мустақамлиги, фаровонлигини, ўзаро ҳурмат ва аҳилликни таъминлаш миллий мафқурада кўзда тутилган мақсадларни амалга оширишда таянч бўлади.

Республикаимиз бўйлаб мустақиллигимизнинг 10 йиллиги байрамига тайёргарлик - таралдуд қизгин кечаётган шу кунларда Ўзбекистон халқ ўқитувчиси, шоира Дилором РАҲМОНОВА хонадониди бўлди.

- Дилором опа, оилангизда нималардан завқланиб яшайсиз?

- Турмуш ўртоғим Урол ака билан ҳар йили ҳовли саҳнини тўлдириб райхон экамиз. Райхонлар солланиб, гуркираб турган ҳовлининг файзи бўлакча. Болаларимнинг отаси нима ишга қўл урмасин, меҳр, завқ билан охирига етказадилар. Биз ҳамиша, ҳар дақиқада бир-биримизни тушунишга ҳаракат қиламиз. Катта ўғлим Равшанжон Тошкент тиббиёт олий-гоҳининг даволаш бўлимида тахсил кўраётти, Моҳидил - ҳамшира, қолганлари ўрта мактабда аъло баҳо-ларга ўқишяпти. Ҳаммамиз тўпланиб - чақчақлашиб дастурхон атрофида ўтирганимизда, ўзимни дунёда бахтиёр аёл деб ҳис қиламан.

- Ҳамиша бандсиз. Катта рўзгор, иш, яна болаларни ўқишга тайёрлаясиз. Бир-биридан ажойиб шеърлар битишга улгураясиз. Шеър ва шоир ҳақида нима дейсиз?

- Шеърятни тушунмоқ ва ёзмоқ учун инсоннинг кўнгли нихоятда тоза бўлмоғи керак. Энг аввало чўқур билим керак.

Мумтоз адабиётимиз тарихини чуқур билмоғимиз шарт. Деярли ҳар бир дарсда ўқувчилар билан Навоий, Машраб ғазалларини таҳлил қиламиз, ҳар бир жумла, сатр устида тинимсиз баҳслар, мунозаралар юритамиз.

Буюк шоирларимизнинг ғазаллари кўнглиларга ҳайрат, мўъжиза олиб киради.

- Сизнингча инсон бахти нимада?

- Инсоннинг бахтини мен энг аввало туғилиб ўсган юртимиз - Ватанимизнинг мустақиллиги, ободлиги, тинч-осойишталиги, келажагимизнинг ёруғлиги ишонч-эътиқоднинг барқарорлигида кўраман. Ҳаётнинг мазмуни, бу - оиланинг тинчлигида, хотиржамлигида. Эрталаб уйдан ёмон кайфиятда чиқиб кўринг. Ишингиз мутлақо юришмайди. Оиланинг хотиржамлиги, барқарорлиги дунёнинг жами гўзаллигидан ортқидир. Донишмандлардан бири шундай деган экан:

"Дунёдаги энг гўзал давра - бу оила даврасидир".

Мен Урол ака ва Дилором опа билан хайрлашиб, улар хонадонидан чиқиб кетганимдан сўнг, бир манзара кўз ўнгимда узоқ сақланиб қолди: Тоқлар тагига қўйилган катта сўри. Унда бахтли хонадон соҳиблари қулиб чақ-чақлашиб ўтиришибди. Оиланинг юмушлариям жуда кўп. Лекин оилада тинчлик, ҳаловат бўлса, чарчоқлар унутилади, фарзандлар чехрасида бахтиёрлик кезинади. Дилором опа, кўнглининг сингинадиган манзиллари оиласи, яқинлари, шеърят... Очиғи, унга ҳавасим келди.

Яккабоб

Майрам ШАРИПОВА

ДАРЁДЕК БАҒРИ КЕНТ ЮРТИМ АЁЛИН...

Бугун ҳар қайси инсон ўз фикр ва қарашига эга бўлиб-гина қолмай балки барпо этилаётган жамиятимизнинг фаол иштирокчиси ва бунёдкорига айланмоқда.

"Тил ва адабиёт таълими" журна-лининг бош муҳаррири Раёно Тўра-хоновна ТОЛИПОВА ана шундай фидойи юртдошларимиздан.

Раёнохонни мактабда ўқиб юрга-нидаёқ педагогик касби қизиқти-ради. У педагогика билим юрти-да, сўнгра пед-институтда тахсил олади.

Педагогик касбини илмий изла-нишлар билан қўшиб олиб борган Раёнохон аввал номзодлик, сўнгра эса докторлик диссертациясини ёқлади.

Машаққатли меҳнатлари эвазига 1988 йилда профессорлик лавози-мига мушарраф бўлди. "Русский язык и литература в узбекской школе" журналининг бош муҳаррирли-гида ишларкан, шу журнал асосида "Тил ва адабиёт таълими" журна-лини ташкил этди. Раёно Толипова ўша вақтдан ҳозирги кунгача ушбу иккита журналга бош муҳаррирлик қилиб келаяпти. У журналга муҳар-рирлик жараёнида тил ва адабиёт таълими самарадорлигини оши-ришга катта эътибор бериб бора-ди. Она тили ва адабиёт ўқитишда биринчи навбатда тажриба-синов материаллари журналда ўз ифода-сини топтоқда. Айниқса, тил ва адабиёт таълими жараёнидаги, аждодий мақолалар журналнинг ма-зумини ташкил этади.

Раёно Толипованинг илмий-педа-гогик фаолиятини 130 дан ортиқ

мақоласи, 4 та монографияси, 8 та дарслиги чоп этилганидан ҳам бил-сак бўлади. Ҳозир эса...

1998 йилдан буён рус мактаб-ларида ўзбек тили, ўзбек мактаб-ларида рус тилини ўқитиш дастур ва дарсликлари "Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури" талабларига мос равишда тубдан янгилаш устида ишлаётган 25 кишидан иборат икки катта муаллифлар гуруҳига ҳамда дастур ва дарсликлари синаш ишга бошчилик қилиб келаяпти. Бу ишларнинг натижасини ҳозир-ги кунда яна 7 та дарслиги наш-риётга топширилганидан ҳам бил-сак бўлади.

Ўтган йили Раёнохон Толипова журнал таҳририяти қошида респуб-ликада ягона бўлган "Ўзбек тили маркази"ни тузди.

Раёнохоннинг илмий-педагогик, муҳаррирлик фаолиятини 5 фарзанднинг онаси, меҳрибон нева-ранинг буви сиқатидаги оилавий меҳнат билан уйғун ҳолда кўра-миз.

Нафақат фарзандлари, боласидек меҳр қўйган шогирдлари учун ҳам у худди онадек меҳрибон, онадек ғамхўр. Улар ҳаётидаги ҳар бир қувончли воқеадан қувонади, қай-ғусига қайғуош, уни енгилла то-дек бардош улашади. Зеро, унинг ўзи ҳам шундай бардошга эга бўлган инсон.

Санобар НИШОНОВА

АҚШНИНГ ҚОРАҚАЛПОҒИСТОНГА ЁРДАМИ

Миллий матбуот марказида ҚҚРнинг "Атамкан" хайрия жамғармаси директори Есназар Усенов билан Америка Қўшма Штатларининг мамлакатимизда-ги факултетада ва мухтор элчи-си Жон Э. Хёрбст ўртасида Қо-рақалпоғистоннинг сув таъкис-лигидан азият чекаётган худу-ларига моддий ёрдам кўрсатиш кўзда тутилган грант шартнома-си имзоланди.

АҚШнинг Халқаро тараққиёт

агентлиги (USAID) маблағ билан таъминлаган бу грант асосида "Атамкан" хайрия жамғармасига 25 минг АҚШ долларини миқдор-да маблағ ажратилди. Бу инсон-парварлик ёрдами Халқобод ша-ҳри аҳолисини ичимлик суви би-лан таъминлаш лойиҳасини чиқа-риш учун ишлатилади.

- Гарчанд сув таъкислиги тиб-ий шароитдан келиб чиққан бўлса-да, унга кенгроқ миқёсда қараш керак,- деди Жон Э.Хёрбст жаноб-

лари. - Қуруқчиликни бартараф этиш мушкул бўлсада, унинг ҳаётига кўрсатилган таъсирини қайтариш мумкин.

"Атамкан" хайрия жамғармаси раҳбарининг сўзларига қараганда шаҳарда элликка яқин қудуқлар қазилиб, уларга қўл қучи билан сув чиқариладиган насослар ўрнатил-ди. Бу эса ўз навбатида ўн минг нафарга яқин халқободликларни ишончли сув манбалари билан таъминлаш имконини беради.

Шуни айтиш керакки, "Атамкан" жамғармаси илгари ҳам бундай тadbирларни амалга оширган. Халқобод Counterpart Consortium нинг USAID маблағ билан таъмин-лаган дастури асосида оз миқдор-да қудуқлар қазилиб, 5-6 метр чу-қурликдан сув олинган. Эндиги текширишларга қараганда эса қу-руқчилик туфайли замин бағрига тобора чуқурроқ сингиб бораётган ер ости сув манбаларини фақат 15-20 метр чуқурликдангина олиш мумкин бўлаяпти.

Мамлакатимизнинг айрим

худудлари аҳолиси сурункасига икки йилдирки сув тақчиллиги, қуруқчиликни бошидан кечир-моқда,- деди Республика Таъкис-лиш вазирининг биринчи му-овини Содик Сафоев. - Натижа-да юртимиз, халқ ҳўжалигининг бошқа тармоқларига сезиларли зарар етмоқда. Шароитдан келиб чиқиб дунёнинг барча ривожлан-ган мамлакатлари бизга ёрдам қўлини чўзмақда. Бугунги кўлак Америка Қўшма Штатлари ҳуку-мати томонидан берилган қувончли ҳолдир.

"ТУРКИСТОН ПРЕСС"

“Оила кодекси! У қандай ажойиб китоб экан!”

Бу ҳар бир йигит-қизнинг кўнгилларидаги гап эди.

Г. ЖАМИЛОВА

Фақат сизга аталган сўзим

"Оила ва жамият" газетасининг ҳар бир сонини интиқлиқ билан кутаман. Ундаги мақолаларни бирини ўқиб шукр қиламан, бирини ўқиб фикр қиламан! Газетанинг деярли ҳар сониди фарзандларнинг ота-оналарига бағишлаган ёзган мактубларини кўраман. Аксар мактублар эса марҳум ота-оналарнинг руҳларини шод этиш учун битилган бўлади. Ўқийману ҳаёлга толаман, нега энди фақат марҳумлардан розилик олишга, уларга бор меҳримизни айтишга ҳаракат қиламизу улар тириклигида кўнглини олишга, уларга аталган бор меҳримиз, қалбимиз кўри, юрагимиз тубидан айтилмай кул босиб қолган чўғдек оташ сўзларни айтолмаймиз. Нега? Вақти келса турмуш ташвишларига овора бўлиб уларни ранжитиб қўямиз. Ақалли шунда ҳам кечирим сўраб қўймаймиз. Уларга кечирим сўрашимиз ҳам керак эмас. Улар

УЛАР БИТМАС-ТУГАНМАС МЕҲР БУЛОҒИ

битмас-туганмас меҳр булоғи. Бизга ҳам, фарзандларимизга ҳам тинмай меҳр улашадилар, эвазига-чи?

Зангиота туманидаги Эшонхўжаев номли 1-ўрта мактабда тантанали кеча бўлиб узок йиллар ўз ҳаётини маориф соҳасига бағишлаган ўқитувчилар қаторида онажоним Йўлчиева Дилором Раҳимжоновани ҳам нафақага кузатишди. Лекин 31 йилдан бери тарих, ҳуқуқ, география фанларидан дарс берган онажоним ўз севимли касбларидан кетгилари келмайдди. Шундай фидойий инсон, ёшларнинг севган устози, шарафли касб эгаси онажонимни муборакбод этгани кўпчилиқ йиғилибди, афсуски, мен боролмадим. Кувончли кунларда ҳам ёнларида бўлолмадим, ҳам фарзанд, ҳам шоғирдлари бўла туриб ўз бурчимни бажара олмадим. Ахир мен ҳам онажоним изидан бориб ўқитувчи бўлганман. 10 йилдан бери шу соҳада меҳнат қиламан.

Ўз ўқувчиларимга одамийлик, Ватанга муҳаббат, ота-онага ҳурмат, ёрга садоқат ҳақида гапираман. Негадир шундай юсак туйғулар ҳақида гапира туриб ўз ота-онамга фарзандлик бурчимни яхши адо этаяпманми дея ўйлайман. Отам Йўлчиев Хусниддин отадан эрта етим қолиб, кўп қийинчиликларни бошдан ўтказган, олийгоҳдаги ўқишлари чала қолиб меҳнат қилишга мажбур бўлган.

Адажоним! Онажоним! Мен сизларни жуда ҳам яхши кўраман, сизлар билан фахрланаман. Яна кўп йиллар соғ-саломат, аҳил-иноқ бўлиб умр кечиришингизни хоҳлайман. Шоядки, шунда мен бир фарзандингиз сифатида ўз бурчларимни тўлиқ бажара олсам. Ҳозирча эса нималардир сабаб бўлиб, қачонлардир кўнглингизни оғритган бўлсам кечирим сўрайман.

Онажон!
Агарда бўлсайдим зўр ҳайкалтарош,
Сизга юрагимдан ясардим ҳайкал.
Ё агар бўлсайдим мўйқалам наққош,
Суратингиз чизардим бериб минг сайкал.
Лекин, афсус, бор-йўғи фарзандингизман,
Меҳрингиз олдида эгаман бошни.
Сизга соғлиқ-омонлик тилаб,
Оллоҳдан сўрайман яна минг ёшни!

Дилобар ЙЎЛЧИЕВА

Тошкент шаҳри,
Акмал Икромов тумани

АХИР, СИЗ ОТАСИЗ!

Бир кўшнимиз бор. У ота бўла туриб фарзандларига, оиласига жудаям бемехр. Библишимча, у "Оила ва жамият" газетасини ўқиб туради. Мен мактубимни газетада босилиб, уни кўлига тушишини хоҳлардим.

Умр оқиб ўтаверар экан, умринг охирида қолганида эса, умрингни сарҳисоб қиласан: ўйлайсан, мен қандай яхши ишлар қилдим? Одамларга қандай фойдам тегди? Қариндошларим ҳолидан хабар олдимми? Энг асосийси оиламни, фарзандларимни меҳрини қозона олдимми?

Бу саволларга қариганда эмас ҳозирданоқ тайёрланишимиз керак. Токи қариганда салбий эмас, аксинча ижобий жавоб олиш учун. Эҳ оталар, сиз отасиз, бу бахт, Оллоҳ томонидан берилган бахт. Сиз ўша бахтни қандай оқладингиз? Ота бўлиш оилавий бахт билан бирга катта масъулият ҳамдир. Оталарни фарзандлари олдидаги бурчи бу - исм қўйиш, илм-билим бериш, касб-хунар ўргатиш, ҳаромдан ҳазар қиладиган қилиб тарбиялаш, ақли, ҳаёли ва ибодати қизга уйлантириш. Сен шуларни қайси бирини адо этдинг, эй Ота! Агар ўша фарзанди адо этмаган экансан, сен қандай отасан - эй Инсон! Ота ҳеч қачон фарзандлари олдида онасини, аёлини ҳақорат этиб, беҳурмат қилмайди. Сенчи, сен хотининг туғул фарзандларингни ҳумордан чиқунча дўппослагансан. Ахир улар сенинг зурриёдинг, авлодинг давомчиси, уларни уриш билан эмас, балки меҳр билан, ҳа, меҳр билан тарбиялашинг керак.

Фарзандларингга сени пулинг ва сандан қолган мол-мулк эмас, сени меҳринг керак, оталик меҳринг, меҳринг-муҳаббатинг! Гар сен шундай золим ота экансан охирагингни ўйласанг бўлмай-дими? Ҳеч бўлмаганда фарзандларим менга қариб ишга яроқсиз бўлиб қолганда қандай қарар экан деб ўйла, эй Инсон!

Ота деган номга лойиқ бўлмасанг,
Фарзандларинг суёб эркаламасанг.
Улар бахти учун қайғурмасанг гар,
Дард алам ичига ютиб юрсалар.
Хотининг кўзидан оқади ёшлар,
Бу ҳўрликка ҳатто чиқолмас тошлар.
Бевакт сочларига тушдику оқлар,
Айтич инсон бу ишингни ким энди ёқлар.
Мунис хотинингиз қилиб ҳиёнат,
Унутиб қўйгансан инсоф дийнат.
Қаридинг қарилик юкини олгин,
Қилган гуноҳларинг тарози солгин.
Ота деган номга лойиқ бўлмасанг,
Қора зулмат ичида қолгин.
Онадир фарзанднинг чексиз офтоби,
Жоҳил ота эса аччиқ азоби.
Ота фарзандгайм бўлурми шунча,
Наҳот унда бўлмаса зарра тушунча?...

Фароғат ХҲЖА қизи

Хоразм вилояти

Суврат муаллифи: ОДИЛ НУРМАМАТОВ

Она билан бола — гул билан лола.

АРМОН

деган қутлуг номга мушарраф бўлишни орзу қиларди. Бироқ, ўзига фарзанд кўриш мумкин эмаслиги ҳақида ўйламасди, - дейди қизи ҳақида Раҳима она.

Барно кўшнларнинг, опа, акаларининг жажжи кичкинтойларини суярдиди, ўзи ҳам тарбиялагиси келарди. Бир ким дунё экан. Кунда қувёш тиник осмондан нур сочади. Тунда янги ой ҳам ўз юлдузи билан самонни безайди, Барноғинам оила даврасини беэамайди... Оллоҳ уни раҳматига олсин.

М. СУЛАЙМОНОВ

АЙБИМНИ ЯШИРИБ,

ЯХШИЛИГИМНИ ОШИРАДИНГИЗ

Отажон! Ҳаёт бўлганингизда олтимиз тўрт ёшга тўлардингиз. Афсус! Ўлим ҳақ экан. инсон дунёдан ўтгандан кейин уйи хувиллаб қоларкан. Кенжатоингиз Шерзод 18 ёшга тўлди ва олийгоҳнинг иккинчи курси

Хотира - муқаддас

талабаси бўлди. "Тез ёрдам" машинаси кўрса: "Дадажонимни касалхонадан олиб келаяпти", - дейди Дилнозатингиз. Унга тушуштиришга ҳаракат қиламан, барибир кутади, эслайди. Отасиз ўсгандим, қайнотам бўлиб ота ўрнида кўрардим, пешонамга сиймадингиз. Эсингизда бўлса

сизни уқалаш учун бир одам келарди. Иш билан бўлиб овқатингиз сузиб бермабман. Уқаловчи келиб сўраса: "Келиним овқатини берди, қорним тўк", - деддингиз. Айбимни яширддингиз. Экан олма дарахтингиз гуркираб ҳосил беради-ку, сизнинг ўлимнингиздан кейин батамом қуриб қолди. Худди шундай бизнинг қалбимиз, хонадонимиз ҳам хувиллаб қолгандай гўё. Охирагингиз обод бўлсин, жойингиз жаннатда бўлсин илоҳим. Сизни жуда-жуда қўмсаб

келинингиз НОДИРА,

ўғлингиз ДИЛШОДБЕК

Тошкент шаҳри,
Шайхонтоҳур тумани

ЎҒЛИМ, СЕНГА АЙТАМАН

(Боши ўтган сонларда)

Рўбарў келган воқеа-ҳодисотга нисбатан калланга биринчи уриладиган, яъни, "ие, бу уят-ку", ёки, "бу - ёмон иш", - деган фикрни маҳкам ушла, чунки уни юрагингга Худо солади. Аммо орқасиданоқ тўнтарилиб келадиган иккинчиси, яъни "уят бўлса бўлар, мен хоҳлардимми, қилавераман", ёки, "бу ишни бошқалар қияпти-ку, нега менга мумкин эмас", - деган сас шайтонникидир! Хато устига хато қилиб, уни тўғрилай олмай бели синиб ўтаётганлар иблисга қулоқ тутганлардир...

Қўриб турибман. Вужудингга ғалаён - бировни ёқтириб қолдинг. Аммо, ўғлоним, сўзимни яхшилаб тингла: бутун туйғуларингни ичингга димлаб, рангингни ўзгартирмай, кўзингни ўша томонга аланглатмай тур. Уч кун, бир ҳафта сабр қил. Яна каттиқ чида-да, бир ойни ўтказиб ол! Инсончиликда эҳтирос бамисли оловга ўхшайди. Аввал гур-р этиб ёнади, бора-бора пасаяди. Қолаверса, ҳар бир кун ҳакам, сарани сара, пучакни пучакка ажратиб беради. Эҳтирос бўрони тинчигач, тафаккуринг билан обдон маслаҳат қил. Ўша ёқтирганингни ҳар хил вазиятларда кузат, бошқаларга солиштир. Ёдингда қолсинки, ёқтириш саноксиз бўлиши мумкин. Ўн бешингда биров, ўн олтингда бошқаси, ўн еттингда яна биттаси юрагингга ғулу солса, ўзингни бетайинликда айблама. Чунки бу ҳали муҳаббат эмас, бу ёқтириш ҳолос. Дилингда бунақа ёқтиришдан йиғирматаси кечса ҳам майли, айб эмас, аммо ҳаргиз тилингда чиқарма! Оҳрингни тўкма! Ўн саккиз ёшгача оғзингни маҳкам юмиб этиб олсанг бўлди, у ёнга ўзингни бошқарадиган бўлиб қолсан! Кўнгли тусангки киши билан қўл ушлашиб кетавериш бу НАФСДир. Нафс бор жойда муҳаббат бўлмас! Шайтоннинг гапи билан нафсга ружу қўйиб, жаннатдан қувилган Одам Ато қисмати ҳамиша ёдингда тут. Навоий ҳазратлари айтишлар:

**Беша шерни гар забун қилсанг
шижоатдин эмас,
Нафс итин этсанг забун оламда
йўқ сендай шужо.**

Бешта шер ҳамласи нима бўпти, уни енгиш ҳеч гап эмас, аммо нафс ити энг кўрқинчли ва зиёнлироқдир, сен ўшани енга ол! Шундагина шижоатли саналасан, дейди шоир.

(Давоми бор)

Турсуной СОДИКОВА

Биз турмуш ўртоғим билан севишиб оила курганимиз. Оиланинг энг кенжа ўғлига турмушга чиққанман. Янги келинчалик вақтларимда елиб-югуриб хизматларни қилар эдим. Кейин-кейин болалик бўлдим, шунда ҳам ҳаммаёқни иложи борица озода тутишга, қайнона, қайнотамга ёқишга ҳаракат қилардим. Ҳатто, тушликдан сўнг ярим соат боламни ёнида озгина дам олишга ҳайкара эдим. Қайнонам ҳаддан ташқари озодаликни ёқтиради. Ўша келинчалик вақтларимда овсиним дик этиб ўрнидан турар эди-да, дарахдан ҳозиргина учиб тушган барғни супуриб оларди. Ўша вақтларда бунга ҳайрон бўлар эдим, кейин-кейин ўзим шундай бўлдим. Мана турмуш курганимизга ҳам 13 йил бўлибди. Битта болам тўртта бўлди. Ҳар бир оиланинг иссиқ-совуғини бирга яшаган одам билар экан. Ташқаридан қараганда ҳамма жуда иноқ оила деб ўйлайди. Аслида-чи? Қайнонам нарсаси, бойликка жуда ихлос (хирс) қўйган одам. Агар қариндош ёки қўни-қўшнилардан биронтаси бўй хонадоннинг қизини келин қилганини, кўрса 3 кунгача уйқуси келмайди. «Мана шунақа жойдан қуда бўлиш керак экан, фалончини келинини дадаси, акаси, писмадончини аяси, қизиникига ановинча нарса олиб келибди», - деб озгиларидан тушмайди.

Буларга ҳам чидаса бўлади, лекин у кишининг қарғишларига илон ҳам пўстини ташлайди. Қарғишларини эшитиб болаларим ҳам ўрганиб қолди. Ўзим давлат корхонасида ишлайман. Ишдан қарчаб келаман. Овқат

тайёрлаш, болаларнинг кир-чири, эримнинг инжикликлари ўзи менга етиб ортади. Қайнонам ёки қайнотам эса совуқ гап билан одамни бир узиб олишмаса кечаси уйқулари келмай-

ғида кир қайчаётвдим, нимадир деб-дилар, сувнинг шовқини билан эшитмабман, энди номим қарга чикди. Бир кун ухлаб қолиб соат 6 да турибман. Иш вақтигача қиладиган ишларимни

УЛАРДАН КЎНГЛИМ ҚОЛДИ

ярмини қилишга улгурмадим, шунда қайнотам: «Нима бу ётиш, вақт-роқ туринг, эркалигингизни уйингизга борганингизда қиласиз, 4 да туринг - 4 да туриб улгурмасангиз, 3 да туринг, 3 да туриб улгурмасангиз умуман ухламанг», - дедилар ва бу гапни икки марта яна такрорладилар. Бирорта қўни-қўшни бизни кира-чикди қилмайди. Мени ҳам ҳеч кимга қўшишмайди. Ўтган йили қай-

ди. Қайнотам мени қалтироқсан дейдилар. Бирда нимадир бўлдию қўлимдан тарелка тушиб синди. 2 соат жаврадилар. Яна бир сафар ёнлариди пиллалар бир-бирига уришиб кетди, шуш қалтироқ дейдилар. Қаннинг та-

нонамнинг қарғиши жал чикди. Бақани ҳам босаверсангиз бир кун «вак» дер экан. Фарзандлари ўйламай гапириш-

рини билишади, лекин бирортаси: «Ойи-дада, биз узоқдаги одамлармиз, ёнингизда шу келиннингизнинг иссиқ совуғингиздан хабардор бўлганимга, қилган хизматига шукр қилиб ўтиринг», - дейишмайди. Ҳозир менинг миямда нўқул битта фикр чарх уряпти. Ижарага бўлса ҳам бошқа уй топиб чиқиб кетиш. Лекин турмуш ўртоғимга ҳеч нарса демаяпман. У киши қаттиқ гапирмасинлар, дейман. Ахир минг қилса ҳам ота-оналари. Лекин мен чидай олмапман. Ҳар кун-гичи аччиқ пичинглари мени чарчатди. Уларга аччиқ қилиб болаларимни уришаман. Улар ҳам безиб қолишди. Ахир менга ҳам ҳаёт икки марта берилмайдими-ку. Ҳаётдан ҳам тўйиб кетдим. Ўзимни ўлдириб қўя қолай десам, гўлдек болаларимни ўйлайман. Мендан кейин уларнинг ҳоли не кечади, дейман. Қайқа бош уришни ҳам билмай қолдим. Дунёда яхши одамлар жуда кўп. Илтимос, мендан маслаҳатларингизни аяманглари. Нима қилай, 4 та боламни олиб ижарага бўлса ҳам чиқиб кетайми? Ёки буларнинг гапларига чидаб соғлиқларимни йўқотиб 40 га кирмай ногирон бўлайми? «Яхши гапиринг, тилингизни ширин қилин», - дейишларинг мумкин. Лекин тилимни ширин қилиб қайнонамдан «патхалим» деган лақаб олдим. Кўнглим қолган инсонлар билан яшаш қанчалик қийинлигини билганларингизда эди...

ХУСНИДА

Кўкон

Менинг ўзим асли Қарши шаҳридан бўламан. Савдо ишлари билан шуғулланаман. Ўзингиз биласиз, бу касб-кор эгалари кўпроқ йўлда бўлишади. Бу сафар ҳам яна йўлга чиқдим. Фақат Бухорода. Чунки Бухорога ҳам тез-тез келиб тураман. Хуллас Бухоро-Тошкент поездига чиқиб билетимда ёзилган номер эшигини очдим. Очдим у бир йигитга кўзим тушди. У ҳам мендан кўзини узмай: «Зиёвуддин», - деб бақариб юборди.

Биз бир-биримизни маҳкам кучоқлаб анчагача турдик. Мен кўзимга ишонмас эдим.

У мен билан 1984-86 йиллар бирга хизмат қилган дўстим Маҳмуд эди. У билан анча вақтгача гаплашиб ўтирдик. Ҳатто вақт ўтганини ҳам билмай қолбимиз. Поезд қайсидир бир кичик вокзалга келганда мен у-бу нарсаси харид қилиш учун поезддан тушдим ва тамади қилиш учун керакли нарсаларини олиб чиқдим. Йўлда бир ишчи ароқ ҳам олдим. Дўстим уни кўриб: «Ис-сиқда қандай ичасан?», - деб мени койиди. Мен унга: «Сен билан озгинадан ичмоқчи эдим, агар хохламасанг ичмаймиз», - дедим. Мен ундан оиласи ҳақида икки марта сўраган эдим гапни бошқа томонга буриб юборди.

Қизиққанамдан яна: «Маҳмуд оиланг борми, фарзандларинг неча?», - деб сўрадим. Сўрадим унинг юзиди ўзгариш сездим. Маҳмуд бундан 16 йил олдин қандай бўлса ҳозир ҳам нозик келишган, юзидан нур таралиб турарди. Лекин уни нимадир қийнар-

ди. Маҳмуд менга қараб: «Зиёвуддин, ҳали ҳам синковлигинг қолмабди. Майли, сен билан анча йил кўришмадик. Сенга оиланг тўғрисида бор ҳақиқатни айтиб берай. Олиб келган ароғингдан қуй. «Мастлик-ростлик», - дейишганидек дардимни тўкиб олай. Чунки жуда сиқилиб кетдим... Дўстим ароқдан озгина ичди. Шу бахонада дўстимнинг дил изхорини, тингларканман кўнглим ўртаниб кетади.

Ахир инсон ҳаётга бир марта

дўкон бўлиб у ерда бир аёл қизи билан савдо қилар эди. Кўзим шу қизга тушдию ўзимни йўқотиб қўйдим. Тўғриси, яхши кўриб қолдим. Тез кунларда шу қиз билан танишдим. У жуда бадавлат оиладан экан. Менга унинг бойлигининг ҳеч ҳам қизиги йўқ эди. Орадан оилар ўтди. Бир кун мен унга уйда севимини, уйланиш ниятим борлигини айтдим. У эса агар онаси рози бўлса турмушга қиқшини айтди.

Ота-оналаримиз розилиги

дан ахталаниб қолганини, сабабини дўхтирлар ҳам аниқлаша олмаётганлигини айтди. Ўғлим бир ой касалхонада ётди - ҳеч қандай ўзгариш йўқ. Умидни Тошкентга олиб келдим. Чилонзордаги болалар шифохонасининг асаб касалликлар бўлимига жойладим. Бир ой касалхонада, бир ой уйда даволана бошлади. Шу ҳолатда икки йил ўтди. Шу икки йил ичида дала ҳовлини, машинани, ошхонани сотдим. Яна ўзимни тиклаш учун сав-

ҲАЁТНИ БОШИДАН БОШЛАМОҚЧИМАН

келади-ку... Нима учун яхши одамлар қийналиб яшаши керак? Қани энди дўстим Маҳмуд ҳам ўз бахтини топса. Балки бунга менинг хатим сабаб бўлар. Бундай инсонлар бахтли бўлиши керак ахир... Энди эса дўстимнинг дил изхоридан сизларни ҳам оғоҳ этсам...

Одам ёши катта бўлган сари ўтган ҳаётини ўйлаб қолар экан. Ҳарбий хизматдан келганимга 15 йил бўлди. Мана ёшим ҳам 35 га қиради.

1986 йил армиядан келиб ўқишга кирмоқчи бўлдим. Шу ният билан ота-онамнинг розилигини олиб Самарқандга келдим. Хужжатларни топширдим. Афсус ўқишга кира олмадим. Сўнг танишларим орқали бозордаги ошхоналардан бирига ошпаз бўлиб ишга кирдим. Ҳўжайинлар билан муомала яхши бўлганиги учун 6 ойдан кейин шу ошхонада бошлиқ бўлдим. Ишим ҳам, топишим ҳам яхши эди. Бизнинг ошхонамиз олдида бир

билан 1992 йил тўйимиз бўлди. У дўконда савдо қилар эди, мен ошхонада ишлар эдим. Ишларим яна ҳам юришиб кетди. Ошхонани хусусийлаштириб олдим. 3 хонали уй, машина, хуллас яхши бир оила учун нима керак бўлса ҳаммаси муҳайё эди.

Орадан икки йил ўтиб Худо бизга ўғил фарзанд берди. Исимни Умид қўйдик. Ишларим яна ҳам юришиб кетди. Уйларни европача қилиб таъмирладим, дала ҳовли олдим. Бизга ҳамма ҳавас қиларди. Шу тарзда орадан уч йил ўтди. Мен ўғлимга суннат тўйи қилмоқчи бўлдим ва тайёрлана бошладим. Тўйга керакли нарсаларини олиш учун Тошкентга бориб уйга қайтсам ҳеч ким йўқ. Қўшнилари хотинимнинг Умид билан касалхонага тушганини айтишди. Нима бўлганини тушунамасдан касалхонага бордим. Умид оғир касаллар ётадиган бўлимида жойлашган экан. Хотинимдан нима бўлганини сўрадим. У ўғлимиз тўсат-

до билан шуғуллана бошла-дим. Кечалари ухламасдан Тошкентга келиб мол олиб кетар эдим. Фарзандимни даволаш учун ҳеч нарсани ҳатто ўзимни ҳам аямас эдим.

Хотиним яна ҳомиладор бўлди. Бу сафар қиз туғилди. Шу кизимиз дунёга келдию оиламиз бузила бошлади. Хотиним: «Мен икки болани боқа олмаيمان, касал болангизга ўзингиз қаранг ёки бирон ерга топширинг», - деб туриб олди. Умиджон тўшаққа михланиб қолган эди. Гапириш у ёқда турсин, кўзи ҳам кўрмас эди. Мен С.ни тушунар эдим. Лекин боламга ҳам ичим оғир эди. Нима қилишимни билмай Умиджонни ота-онамнинг олдида олиб бордим. Улар: «Неварамизга биз ўзимиз қараймиз, сен оилангни тикла, бу сенга оллоҳнинг синови», - дейишди. Мен яна Самарқандга келиб ишимни давом эттирдим.

Тирикчилик деб яна ўзимни қийнай бошладим. Тез-тез Тошкентга қатнаб турар эдим.

ган эслай олмадим. Мен нима қилдим? Уни озгидан қиққан нарсасини олиб бердим. Қўш-қўш қўйлақлари, Лама палтоси, билак узуглари бор. Отахоннинг гапида жон бор. С. бутунлай ўзгарган. Қийини юриш-туриши муомаласи ўзгарган. Оилага - Хотинга ҳушёр, қаттиққўл бўлиш керак экан-да, деб ўйладим. С. уйга келгандан кейин у билан анча гаплашдим. У мендан кечирим сўраб йўғладим. Мени севишини, менсиз яшай олмамлигини айтди. Фақат зерикимон учун уйдан чиқаман, деб мени ишонтаришга уринди. Нима учундир мен унга ишонмадим. Шу кундан бошлаб унга бўлган севгим, ишончим сўна бошлади. Ҳатто онасига бориб бўлган воекани айтдим. Онаси ҳам: «Уни қаттиқроқ ушланг, мен сизни ўз фарзандимдек яхши кўраман, оилангиз бузилишига йўл қўймайман», - деб кўнглимни олди.

(Давоми 8-бетда)

ЭСЛАТМА: Муножот исмли бир қизни севиб қолдим. Лекин у ваъдасида турмайди. Севгиси қалбакига ўхшайди. Назаримда у севгидан кўра бойликни афзал кўради. Ундан сира воз кеча олмаман.

УМИД

Азиз тенгдошим Умиджон. Мен сизнинг дилномангизни ўқиб тақдиримиз оз бўлса-да, ўхшаш эканлигига амин бўлдим. Бу қалбимдаги муқаддас туйғу айни 18 ёшимда уйғонган эди. Ҳа, ўша бевафо Ф. мени айнан шу ёшимда ўз асирига айлан-тирган эди. Унинг ортидан 4 йил юрдим. 4 йил ичида бор-йўғи беш марта учрашдик. Қолган пайтларда хат ёзишиб турардик. Ф. менга бирон марта "сизни севаман" деб айтмаган. Лекин билар эдимки, у мени қаттиқ севарди. Бу маъносиз севгидан шунчалик тўйиб кетдим. Бу орада 6 ой айрилиқ азобини ҳам тортдим. Биз яна учрашдик. Орамизга айрим ғийбатчилар ҳам кириб турарди. У билан ҳар гал учраганимда онаси рози эмаслигини таъкидларди. Шу туйфайли севги бобида умуман омадим чопмади. Чунки мен унинг дар-

УНУТИШ - АЗОБЛАРНИНГ ЭНГ ОГИРИ

дида телба бўлиб қолаётгандим. Севишиб юрганларни кўриб уларга жуда ҳавасим келарди. Бизнинг севгимиз гўё "нархи арзон" севгига ўхшарди. Ўша кезларда йигит киши бўлиб яна шунча йил бир қиз ортидан юришга гурурим йўл кўймасди. У рози бўлган эди ҳамки, яна кимдир Ф.ни айнитди. Унга

ойнасига дарз кетган эди. Уни кечиролмадим. У ҳам ҳали турмушга чиққани йўқ. Энди кеч. Умиджон, сиз учун ҳам ҳали ҳаёт олдинда, асло тушқунликка тушманг. Ўқинг, изланинг, яхши касб эгаси бўлинг. Вақти келиб ҳаёт йўлида сиз кутгандан ҳам зиёда қиз учраса не ажаб. Бир бевафони деб ҳаётингизни чегаралаб қўйманг. Бахтдан бойликни устун қўйган бу гўзалдан ҳар нарсани кутиш мумкин.

Тўғри, айрилиқ азоби қийин. Бундайлар билан севишиб турмуш қуриб, умринг роҳатда ўтганидан, уйланмай ҳижрон азобида юрган маъқулроқдир. «Дунёда даҳшатли ёвузликлар кўп, аммо барчасидан даҳшатлиси муҳаббатни бўғишдир» (Б. Прус). Мен сизнинг муҳаббатингизни бўғиб қўймоқчи эмасман, юқоридаги гаплардан хулоса чиқаринг.

Унутиш азобларнинг энг оғири экан. Қанчалик қийин бўлса-да, севишдан воз кечдим. Келажакка интилдим. Балки сиз ҳам шу йўлни танларсиз деган умиддаман, Умиджон!

ФЕРУЗ

Самарқанд шаҳри

Акс садо

СЎНГГИ ПУШАЙМОНГА ЧОРА ЙЎҚ

Укажоним Фарҳод. Сиз: "Мендан бахтли одам йўқдек эди дунёда. Турмуш ўртоғим уйимдагиларнинг хурматини ўрнига кўяр, ширин сўз, пазанда, мактаса арзиғулик, вафодор ёр эди", - деб ёзибсиз. Сизга айтар гапим: Олдиндан оққан сувнинг қадри йўқ, деган бир гап бор ҳалқимизда. Энди ўша севгига - биринчи ёрингизга лойиқмассиз. Сабаби - унинг бошига оғир кун тушганда, сиз уни ташлаб қочдингиз. «Сўнги пушаймон ўзингга душман», дейишди. Иккинчи бор уйланибсиз. Энди-чи? болаларингиз бор бўлсада оилангизда ҳаловат йўқ. Биринчи оилангиз севгилингиз ҳозир қандай ҳолатда эканлигини биласизми? Уни

ҳам бу ҳаётдан орзу - умидлари кўп эди - ку. Сиз бир бечоранинг ҳаётини барбод қилдингиз. "Энди мен барибир К. ни бир умр унутолмайман", - деб ёзиб-

«Энди ўша севгига лойиқманми?»—12-сон

ЭСЛАТМА: Биринчи хотиним ниҳоятда гўзал, ақли, пазанда эди. Афсуски оиламиздагилар туйфайли орамизга совуқлик тушди, мен шаҳарга, хотиним уйига кетди. Йиллар ўтиб иккинчи бор уйланганимда қаттиқ янглишганимни тушундим.

ФАРҲОД

сиз. Агар сиз К. ни чин дилдан севганингизда, унинг бошига бу кунларни солмаган бўлар эдингиз. «Биринчи турмуш ўртоғим билан бошқатдан ҳаётимни бош-

лардим. Лекин у мени кечирармикан, кўрган азобу - уқубатларини унуттолармикан», - дебсиз. Афсуски, энди кеч, адашдингиз. Энди бўлса иккинчи хотиндан ҳам ажралиб, болаларингизни тирик етим қилмоқчимсиз. Бир бечоранинг бахтини поймол қилганингиз етмайди? Энди яна хато қилманг, оилангизни авайлаб яшашга ҳаракат қилинг. К. га ҳам бир кун бахт қулиб боқар (шундай деймиз) лекин унга жудаям қийин). Сиз унга бахт тилаб, оилангиз билан Яратгандан сабр-бардош

тилаб яшанг

Шодиҳон НИЗОМОВ

Жиззах вилояти, Пахтакор тумани

КЕЛИНГ ДЎСТЛАШАМИЗ

«Менга ҳақиқий дўст керак»—12-сон

Гўзалой синглим, ўйлайманки албатта гўзал онларингиз бир кун қайтиб келади. Ўзингизни қўлга олинг, дардини берган Аллоҳ шифосини ҳам беради. Энди ўзимни таништирсам, мени ёшим 35 да. Касбим - ўқитувчи. Дилимда сиз билан ақиндан танишиб, дўстлашиш истаги туғилди.

Биз томонларга келсангиз, сиз учун ҳамisha эшигимиз очик. Менга хат ёзинг.

Зулфия ЭРКАБОВЕВА

Андижон вилояти, Асака тумани, Мўдай қишлоғи

Мен Гулистон шаҳридаги муаллимлар тайёрлаш билим юртида ўқийман. Гўзал ҳам шу шаҳарда яшар экан. Мен у билан яқиндан танишиб, кўнглига таскин бериб, ҳаётга қизиқиш уйғотмоқчиман. Гўзал, мен сизга далда бермоқчиман. Илтимос, менга мактуб ёзинг.

Сирдарё вилояти, Янгиобод тумани, Совет қишлоғи

Мен ҳам ҳақиқий дўстим бўлишини хоҳлайман. Сиз астойдил Оллоҳдан ўз соғлигингизни тиланг, албатта у сизга ёрдам беради. Умдсизликка тушган пайтларингизда Қуръон ўқинг. Кўнглингиз равшан тартади ёки Оллоҳга илтижо қилинг. Умид сизни ҳеч қачон тарк этмасин!

Шаҳноза АБДУЛЛАЕВА

Каттакўрғон шаҳар, Бибиҳоним кўчаси, 17-уй

Сизнинг мактубингизни ўқиб, гўё ўз кўнглимдаги гапларни ўқигандек бўлдим. Яқинда 21 га қадам қўйдим. Ҳаётда шўх-шаддошман. Талабалигимда ҳам домларлар "дод", дейишарди. Чунки бизнинг дарсимизга кирган домларнинг костюми ёки кўйлагига албатта кулгили расмлар ёпишиб турган бўларди. Дарҳол айбдор қидириб, калтак бошимга келиб те-гарди. Кейин ҳар доимгидек уришишлар, панд-насиҳатлар бошланарди.

ДЎСТИНГ ЁМОН БЎЛСА...

Яхши ўқиганлигим учун яна кечирарди. Фақат ҳар қайси гапларининг охирида: "Сен қиз эмассан, шайтон малайи-сан", - дейишни унутишмасди. Ўқиймиз тугагач, битирув оқсоми бўлди. Албатта мендан бошқа

ЭСЛАТМА: М.ни хурмат қилардим. Бир гал ҳазиллашиб, унга: "Сенга уйланаман", - дедим. Бу ҳол кейин яна такрорланди. Сўнг эса тасодифан унинг мен туйфайли бошқага кўнгли қўймаганини билдим...

ОТАБЕК

«Қизларга гапиришдан қўрқаман»—3-сон, 2000 й.

ҳаммани йиғлаб кузатишди. Менга келганда қулиб юборишдан ўзларини тийолмадилар. Кейинчалик ишга кирдим. Катталарнинг салобати босдим, анчагина босиқ қизга айландим. Фақат курсдошлар ёки синфдошлар билан йиғилишсак, яна ҳаммаси қайта бошланади. Лекин йигитлар билан унчалик ҳазиллашмайман. Мени ҳам ҳаётимда ҳудди сизникига ўхшаш воқеа содир бўлган. Курсда Б. исмли йигит билан ҳазиллашиб юрар эдик. Мен оддий оиланинг қизи эдим, у эса раиснинг ўғли эди. Қўнларнинг бирида Б. менга ҳазиллаша туриб: "Мен сени севаман ва уйланаман", - деб айтди. Мен буни ҳазилга йўйиб: "Менинг нимамни яхши кўрасиз. Ахир сиз раиснинг ўғлисиз, сиз ҳам раиснинг қизига уйланинг", - дедим. У эса: "Сени олдинда мингта раиснинг қизи ўтаверсин", - деди. Мен индамадим. Орадан бир ой вақт ўтди. Б. менга бир ҳафтадан кейин уйимизга онасини юборишини айтди. Мен буни ҳазил деб қабул қилдим: "Юбораверинг-чи, бир ҳафтадан кейин аҳволингизни кўраман", - дедим. Орадан бир ҳафта ўтгандан кейин дугонам: "Эртага уйланингга Б.нинг онаси боради", - деди. Мен унга буни ҳаммаси ҳазил эканлигини айтдим. Мен Б.нинг олдида бориб, эшитганларимни айтдим. У эса жилмайиб: "Ҳаммаси рост ва буни ҳамма билди, фақат сен билмайсан", - деди. Шу пайт унинг жилмайиб турган юзига қандай қилиб кўлим борди, билмайман, у ҳам шапалоқ қаердан келиб тушганлигини сезмай қолди. Шу лаҳзада атрофимдагилардан ҳам нафратланиб кетдим. Дўст деб билганларим мен ҳақимда шунча гапни била туриб бирортаси оғоҳ қилмаган, дугоналаримни-ку айтмасам ҳам бўлади. Ўша кунни ҳаётимда биринчи бор ўзимни ёлғиз сездим. Бир ҳафта ўқишга бормадим.

Сиз ўйлаган севгига келсак, ҳали бирор киши ҳам кўнглимга ёққан эмас. Чунки севги борлигига ишонмайман. Бу муаммони ота-онамга ташлаб қўйдим. Мени ёқтириб ўзига муносиб деб топишган совчилар келганда, ота-онам ҳам ўзларига муносиб кўришса, мен нима ҳам дердим. Албатта кўрмаган, билмаган йигитга тегиб кетавериш осон эмас. Лекин ота-оналар хоҳиши билан турмуш қуриб бахтли бўлганлар камми? Мен ҳам ота-онамнинг розилиги билан турмуш қуриш урсизидаман. Сиз: "Қайси йўлни танласам экан", - дебсиз, менимча сиз мен танлаган йўлнинг тескарисини танлаганингиз маъқул. Чунки, сиз йигит кишисиз. Йигит мустақил фикрига эга бўлиши керак. Ҳамиша ҳам ота-она ва йигитнинг диди бир бўлмайди. Айтишадик: дўстинг ёмон чиқса сен ундан эмас, ўзингдан ўпқала, чунки сен дўст танлашни билмагандан. Қўшимча маслаҳатим шуки, севишганларга ҳавас қилманг. Чунки уларнинг севгиси хом-хаёл - бугун бор - эртага йўқ. Сиз яхшии келин-куёвларга ҳавас қилинг. Чунки улар ортга қайтмас - мустақил ҳаётга қадам қўйишган. Балки сиз: "Севгига қаршимисиз?" - дерсиз. Йўқ, мен лоф севгига қаршиман. Соф севишганлар эса фақат тоза қалбларда бўлади. Тоза қалб эса ҳар қандай бўлмайди. Мен шу соф севгиларга ҳавас қиламан.

Сизга мен фақат дунёдаги энг соф севгига муяссар бўлишингизни истайман. Сизнинг шириндан-ширин фарзандларинг меҳрибон отаси, севгили ёрингизга суюкли умр йўлдоши бўлиб қолишингизга тилакдошман.

С. ХОЛМУМИНОВА

Онажонимиз Хосият ХАЙИТОВА!

Сизни табаллуд айёминининг 50 йиллиги билан кутлаймиз!
Бахшимизда доимо соғ бўлиб
роҳатинингизни кўриб турин.
Оллоҳдан, узоқ умр, солик
малайимиз!

Фарзандларингиз ва
невраларингиз Феруза,
Бибимариям

Хурматли Турғуннов Мансур Абдусаломович!

Сизни табаллуд кунингиз билан
табриклаймиз! Сизга кўнгли
хотиржамлик, оила шувлиги
дафрасида узоқ умр кетиришинингиз
шайимиз.

Турмуш ўртоғингиз Зулайхо,
қизингиз Наргиза,
ўғлингиз Музаффар

БУВИМ ДАВОЛАШ ҚЎЙДИЛАР

Томоғим оғриб, иситам чиқиб кетди. Дори ичолмаслигим сабабли, илик сут ичиб чидаб юрдим. Қани энди тузалсам. Жуда кийнабди кетдим. Шундай кунларнинг бирида ўттиз йил олдин вафот этган бувим тушимда ёнимга келиб, ўтирдилар. Бобом ўз замоналарида яхшигина табиб бўлганлар. Бувим ҳам озми-кўпми бобомнинг даволаш усуллари билардилар. "Болам, томоғинг

каттиқ оғрибди-ку", - деб бармоқлари билан томоғимни олдин пайпаслаб кўрдилар, сўнг бўйнимдан орқа томонга қараб силаб-силаб қўйдилар. Уйғониб кетдим. Роса терлаб ётган эканман. Иситам ҳам анча пайпаслаб кетди. Уч кун ўтмай тузалиб кетдим. Бувим тушимда мени даволаган эдилар.

Лола АХМЕДОВА

ҚАЛДИРҒОЧНИ ЯХШИ КЎРАМАН...

Қалдирғочни нима учундир яхши кўраман. Ушбу воқеани ҳамсоямиз Юлдуз опа айтиб берган. Қўшнимиз ёлғиз яшовчи кекса бетоблини қолганди. Айвонга жой қалдирғоч, ҳол сўраб кирувчилар билан гаплашиб ётарди. Айвонга қалдирғоч ин кура бошлабди. Ота уларни кузатиб ётар экан. Ин битибди. Қалдирғоч бола очиб чиқибди. Афсуски, она қалдирғоч бир кун учиб чиқиб кетганича қайтмабди. Ёлғиз қолган ота қалдирғоч бир кун жуфт бўлиб қайтибди. "Ха жонивор, шерик топибсан-да", - хаёлидан ўтказибди отахон. Аммо орадан бир-икки кун ўтгач, нима учундир кунда биттадан полапон ўла бошлабди. Қалдирғоч эса ўлик боласини индан ташлаб юборади, агар билсангиз. Полапонлар бешта экан. Ота ҳайрон бўлиб диққат билан қалдирғочни оғзида олиб келган емишига қараса тикон экан. Ота қўлига сочиқ олиб жаҳл билан ўша қалдирғочни уриб ўлдириб қўйибди. Инда эса битта полапон қолган экан. Ёлғиз қолган қалдирғоч ёлғиз полапонини боқиб, учирма қилибди. "Тавба, нахотки ўғайлик қилиш қушлар табииотида ҳам бўлса?", - деб ўйланбди ота. "Авалроқ уни тикон олиб келаётганини, билганимда эди полапонлар ўлмасмиди, деб ўйладим", - дебди отахон.

Қалдирғоч ҳақида яна бир воқеа. Онам раҳматли ҳаёт чоғлари эди. Қалдирғоч учиб келди, бола очиб чиқди. Ой-

нали айвонда ҳаммаини гаплашиб қой ичаётганди. Ром кирғоғига қўнган қалдирғочни мушугимиз тутиб олиб қочди. Бу шунчалик тез содир бўлдики, ҳатто сезмай қолдик. Сингилм иккаламиз мушукни қувалаб етиб олдик. У қалдирғочни ташлаб қочди. Қалдирғочни қўлимга олиб, арик бўйига бориб, оғзига сув томиздик. Аяжоним чиқиб: "Бу ёққа олиб келинглар-чи", - дедилар. Қалдирғочни аям қўлига олди, афсуски у ўлиб қолди. Аям: "Уни қўмиб қўйинлар", - деди. Мушукни эса уйга киритмай қўйдик. Қалдирғочнинг учта полапони бор эди инда. Аям: "Ўлган қалдирғоч отаси экан", - дедилар.

- Ая, отасилигини қандай билдингиз? - дея сўрадим. "Ота қалдирғочнинг қалласи она қалдирғочга қараганда бироз катта бўлади, болам", - дея жавоб қилган эди аямлар. Шу воқеадан бир кун ўтгач, ғалати ҳодиса рўй берди. Эртаси кун айвонимизга бир гала қалдирғочлар учиб киришди, улар гир-гир айланиб учушди, сўнг чиқиб кетишди. Шу бўйи то полапонлар учирма бўлгунча ўша қалдирғочлар кунда келишарди. Полапонларни она қалдирғоч билан бирга боқишди. Раҳматли онажоним: "Қалдирғочлар оқибатли бўлар экан, болам", - дегандилар ўшанда.

Машкура ИСОКОВА

СОҒЛОМ ВА ГЎЗАЛ БЎЛАЙ ДЕСАНГИЗ...

Соғлиқ гўзаллиқнинг асосий омилли. Соғлиқни, гўзаллиқни сақлаш ва тиклашда ёрдам берадиган айрим чора-тадбирларни эслатиб ўтамиз:

1. Аввало умумий, шахсий санитария-гигиена қонун-қоидаларига амал қилиш, зарарли одатларга ружу қўймайлик лозим.
2. Баданни сики турадиган ёки дағал газламадан тикилган кийим қон айланишини қийинлаштирадиган, соғлиққа салбий таъсир этади.
3. Кийимга қадалган металллар "тақинчоқлар" орқали танага тушган инфекциялар суррункали шомоллашга сабабчи бўлиши, аллергия ва айрим хасталикларни кўзатиши, теридаги асаб тоналарига шикаст етказиши аниқланган.
4. Доимо баланд пошналар пойабзал кийиш аёлларнинг чанок (тоғ) сўғи ичида жойлашган аъзоларига салбий таъсир кўрсатиб, бармоқларнинг қавариши, қадок бўлишига, қийайишига ва бошқаларга сабаб бўлади.
5. Бош кийим ёзда бошни иссиқдан, қуёш нурининг зарарли таъсиридан, қишда эса каттиқ совуқдан сақлайди.
6. Яхши уйку гўзаллиқнинг белгиси бўлиб,

у кундалик чарқочни юздан сидириб ташлайди, асаб тизими яхши дам олади. Ухлашдан олдин хонани шомоллаштириб, соғ ҳавода сайр қилиб келиш фойдали. Ухлаш олдин аччиқ чой, кофе, спиртли ичимликлар ичиш, тамақ, нос чекиш, ёғли, шўр, нордон, ширин, ўткир таомлар истеъмол қилиш, кўп суриш, юклик ичиш, тўйиб оватланиш тавсия этилмайди.

7. Хар кун оватланишдан ярим соат олдин бир пийла илик сув, икки хил хўл мева, икки хил сабзавот тановул қилишга одатланиш фойдали.

8. Сув, ҳаво ва қуёш нури соғлиқни мустаҳкамлайди, чинқиртади ва ташқи қўёфага қўзига бағишлайди.

9. Шейпинг ёрдамида тана тузилишининг турма дефектларини (ясси тоғ, қуриқлик ва бошқалар) тўғрилаш мумкин. Бетўхтов машғулотлар ёрдамида касалликларингиз ўрнига куч, гўзаллик, саломатлик ва яхши кайфият келади.

Одам ўз баданини қанчалик озода ва ораста сақласа саломатлиги ва гўзаллиги бунуқсон бўлишини унутманг.

Сафар МУХАММАДИЕВ,
доцент

Газетанинг 30-сонидида чоп этилган «8-март санаторияси дардингизга даво бағишлайди» сарлавҳали реклама-мақоладаги даволаш маскани манзили Тошкент вилояти, Чирчиқ шаҳри, 8-март санаторияси, Чайковский кўчаси, 98-уй деб тузатиб ўқилсин.

Буйрак, жигарни даволаймиз.
Бепуштлиқни даволаймиз.
Тел: 35-75-26.
"Мухаббат" препарати. Эркалар
учун. Озиш - 15кг гача.
Тел: 117-60-17.

Уйимга шарт билан ҳақсиз одам
қўяман. Т.Т.З. Тел: 64-88-33 (соат
17дан 21гача).

Ўзбекистонда биринчи марта
тармоқли маркетинг системаси
бўйича янги бизнес компанияси
фаолият кўрсатмоқда. Бирча ви-
лоятлардан бизнес қилиш ва кат-
та сармоя эгаси бўлиш истаги
бўлган кишиларни ҳамкорликка
таклиф этамиз.
Тел: 144-41-57.

Тошкент тумани, Тошкент жамоа ҳўжа-
лиги, Шамсиобод маҳалласидаги 8
сотих, 4 хонали (Ошхона, ҳаммоми
алоҳида) пишиқ гиштдан, ишланган. Уй
сотилади. Тел: 131-10-23

"Элита" усулида парда ва пкривал-
лар тикиши ўргатаман, тикишча бу-
юртма қабул қиламан. Тел: 22-73-73.

Тошкент шаҳри, Миробод тумани, 13-қасб
хуна мақтаби томонидан 2000 йилнинг 5
июлида Халимов Акмал Абдуллаевич
номига берилган 107759-рақамли дипло-
м, ҳамда Фарахов Флорид Фирдав-
сович номига берилган 107760 рақам-
ли диплом йўқолганлиги сабабли БЕКОР
қилинади.

"Раньо" ўқув маскани куйидаги курсларга сизларни ўқишга таклиф этади ва уларнинг нозик сирларини ўргатади:

1. Торт, пиширик, салатлар
тайёрлаш - 1,5 ой. 2. Замона-
вий парда, чойшаблар
тикиш - 1 ой.

Манзиллиқ: Метронинг Гофур Гулом бе-
кати, 1-уй, 6-қават, 44-хона. («Ганга» мага-
зини қаршисидаги 12 қаватли бино.) Тел:
162-67-86

"ХАДИЧА САЁХАТ" ФИРМАСИ ЎҚИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ:

3-ойлик

Инглиз тили. Бичиш ва тикиш (3-6 ой).
Қадролатчилик. Пардалар ва чойшаблар
тикиш. Сартарошлик. Бухгалтерия.

Массаж (2 ой).

Уй ҳамшираси.

Ўқишни битирганларга диплом бе-
рилади.

Манзиллиқ: Янгиобод даҳаси. "Янгиобод" кинотеатри биноси. Тел: 98-71-98

Озиш, семириш, ажин, қабзият, хуснбузарлардан фориг
бўлишга ёрдам берамиз. Телефон: 74-71-29.

Касалликларни янги, юқори сифатли, кафолатланган, 100 фоиз табиий (Франция) маҳсулотлар билан даволаш усулини таклиф этамиз.

- қандли диабет, бўқок;
- уйқусизлик, асаб, камқувватлик, невроз;
- эркалар муаммолари: простатит,
- аёллар муаммолари, киста;
- болаларни ўсишдан ортада қолиши,

тез-тез касалликларга қалиниши;
- жигар хасталиклари;
- аллергия, витилиго, псориаз;
- ошқозон ва 12 бармоқли ичак яра-
си, колит.

Тел: 144-41-57

"ХОЛИС-УМИД" ФИРМАСИ куйидаги курсларга таклиф этади:

БИР ОЙЛИК:

Компьютер саводхонлик курслари:
- Windows2000 стандарт программалари
(мактаб ўқувчилари учун).
- WINDOWS 98/2000, Microsoft Office2000,
Microsoft Word2000, Microsoft Excel2000,
MS-dos, NC - 2 ой.

ИККИ ОЙЛИК:

- Массажистка (ёш болалар ва катталар
учун).
- Аёллар костюм пальтоси (амали-
ёти билан).
- Эркалар костюм шими
(амалиёти билан).
- Косметология (амали-
ёти билан).
- Тўқувчилик (амалиёти билан).

УЧ ОЙЛИК: - Ҳамширалик (амалиёти билан).
- Сартарошлик (амалиёти билан).
- Бичиш-тикиш (замонавий фасонлар).
- Парда, пкривал (замонавий элита усулида).
- Инглиз тили (бошланғич ва давом эттириш).
- Араб тили (бошланғич ва давом эттириш).
- Торт ва салат (оддий ва олий курси).

ОЛТИ ОЙЛИК: - Ақушерлик (амалиёти билан).

Изоҳ: Маҳсулотлар ҳафтада 3 марта
ўтказилади. Битирганларга диплом бе-
рилади. Сизни куйидаги мақсидада кутамиз:
Метронинг «Халқлар дўстлиги» бекати,
Олмасор массиви, 8/1 уй, 1-йўлак, 30-
хона. Телефон: 47-09-52, 45-22-85.

ЭЪЛОН!

"Матбуот тарқатиш уюшмаси"
Очик Акциядорлик Жамияти акци-
ядорларининг навбатдан ташқари
умумий йиғилиши 2001 йил 27 ав-
густ эрталаб соат 10.00да ўз иши-
ни бошлайди.

Кун тартиби:

1. 2001 йил 1 ярим йиллик икти-
содий-ҳўжалик фаолияти яқунлари.
2. 2001 йил 1 ярим йиллик якуни-
га кўра дивидендлар тўлаш.
3. Тошкент шаҳар "Матбуот тарқ-
атиш уюшмаси" Очик Акциядорлик
Жамияти Ижроия органи раҳбари,

Кузатов Кенгаши ва Тафтиш ко-
миссияси аъзолари фаолиятла-
рини муқофотлаш тўғрисидаги
"Низоми"ни муҳокама қилиш.

Умумий мажлисни ўтказиш
жойи:

Амир Темур 1- тор кўча, 2 -
уй, мажлислар зали.

Акциядорларни рўйхатга
олиш 2001 йил 27 август кунин
соат 9.00да бошланади.

"МТУ" ОАЖ

Кузатов кенгаши

МЕН - ЎША ЎҚУВЧИГИЗМАН...

23 йил муқаддам мен Яккасарой ту-
манидаги 127-урта мактаб остонаси-
дан ҳаётга учирма бўлганман.

Аммо, ҳали-ҳануз мактабимиз билан
хайрлашаётган синфдошларимнинг
кўз ёшлари шаш-
қатор бўлиб оқаёт-
ган чехраларини
унутолмайман. Устозларимизнинг биз-
га қадалган нигоҳлари, киприкларига
инган кўз ёшларини бизга сездирмай-
гина артиб қўяётган бармоқлари кўз
ўнгимда. Синф раҳбаримизнинг елка-
ларимизни силаётган қўлларининг
тафти ҳамон эсимда.

1968 йилда 1 синфга қадам қўйганим-
дан, энг биринчи ўқитувчиларим: Ха-

дича опа, Умрихон опа ва Тўхтаҳон опа
Мирбобоева (марҳума бўлганларига
бир йилдан ошди, илоҳим жойлари
жаннатдан бўлсин) ларни ҳаммица
миннатдорлик билан эсламан. Устоз-

ларимизнинг қўпчи-
лиги ҳозир нафақа-
да бўлиб, қарилик
гаштини сурмоқдалар. Баъзилари
халигача фарзандларимизга илм ула-
шаётдилар. Яратгандан уларга тани
соғлиқ, хотиржамлик, узоқ умр сўраб
қоламан. Тилагим — фарзандлар, шо-
гирдлар, ўқувчилар камолини қўриш
бахтидан қувониб яшасинлар.

Гульчехра ЭҒАМБЕРДИЕВА
Бектемир тумани

Эндигина 19 ёшни қаршилаган бир қиз севиб ҳамда севилиб турмуш кўрди. Аввалига ҳаёти тинч-фаровон ўтган бўлса-да, ўзини янги уйда ҳеч ҳам эркин тутолмасди. Уй юмушларини бекаки-кўст бажариб ширин таомлар тайёрлаб, кўча-хавлиларни супуриб-сидириб барча оила аъзоларини эрталаб кузатиб, кечқурун эса очик-юз билан кутиб олар, барчанинг кўнглини топишга ҳаракат қиларди. Уйда қайнона-қайнатаси уни хурмат қилишар, турмуш ўртоғи ҳар куни кичкина бўлса-да, бирор совға кўтариб келар, ўз ёрига бир зум бўлса ҳам яқинроқ бўлишга интилар, ҳаттоки қайинилари ҳам янгасини яхши кўриб, барча илтимосларини сўзсиз бажаришар эди. Аммо, бу хонадонда яна бир инсон - у ҳам бўлса қайинсингли бор эди. Негадир шу қиз янгасига муомиласи ёмон

уларни ҳар доим ишдан келишларига тайёр бўлар эди. Яқинда эса қайнона келинидан барча гап-надоматлари учун уэр сўради. Ўғли ва келинини уйга яъни эндиги хувиллаб қолган ҳовлига қайтишларини сўради. Келини ҳам кенг ҳовлида ўсиб-улгайганлиги туфайли дарров қайнонаси билан келишиб, аввалги уйларига қайтиб борди. Энди эса қайинсинглиси билан ҳам сал тил топишгандай шекилли. Уйга қайтишдан аввал қайинсинглиси (онасининг гапига кириб) янгасиникига бориб кечирим сўради. Содда келин эса, ҳаммасини аллақачон унутганлигини айтди. Уйдагиларнинг иноқлигини кўриб, ҳозирги пайтда келининг турмуш ўртоғи ҳам жуда хурсанд ва ҳар гал ўз ёрига раҳмат айтади: "Шунча қийинчиликларга чидаганинг учун сени янада кўпроқ яхши кўриб қолдим, бир умр ёнимда бўлсанг, доимо қадрингга

ҚАЙИНСИНГИЛЖОН, МЕНДАН ХАФА БЎЛМАГИН

бўлиб, ҳар куни бўлар-бўлармас жанжал чиқаришга уринар эди. Бечора келин бу хонадондаги яккаю-ягона қизнинг - қайинсинглисининг кўнглини қайтармасдан барча айтганларини қилса-да, ҳеч ҳам у билан тил топишолмас эди. Уйда битта қиз бўлиб ўсгани учун, унинг гапи - гап, сўзи - сўз бўлмаса қўймас эди. Қайнонаси: "Янганга ёрдам бер, бир ўзи қийналиб қолмасин", - деса. "Келин бўлаётганида ҳамма оғир-енгил иш бўйинида қолади, деб уйлагандир, ўзи қилсин, ўлмайди. Бошқа дугоналаримнинг ҳам янгалари ҳамма ишни қилади, бу ҳам қилаверсин", - деб жавоб қайтарарди. У ҳамиша бировларнинг олдида ҳам, якка ўзи ўтирганда ҳам янгасини хафа қилиб ҳақоратлар эди. Келин эса ҳаммасини ичига ютаверди, ота-онам ёки қайнона-қайнатам билмасин деб барини яширар ва ҳеч нарса бўлмагандек унга яхши муомала қилар эди. Аммо ҳамма нарсанинг якуни бўлгани каби, келинчақнинг сабр қосаси ҳам тўлиб-тошди. Набатдаги жанжалдан сўнг янча ўз қайинсинглисига қаттиқ гапириб: "Жонимга тегдиларинг", - деб юборди-да, уйига кириб аламидан чиққунча ётиб йўглади. Айнан шу куни турмуш ўртоғи ишдан сал эртароқ келиб қолди ва ўз ёрининг йўглаб ётгани устидан чиқиб қолди. Аввалига уни тинчлантириб кейин бор гапни суриштирига бошлади. Келин эса ҳар галтидай "онамни соғиндим", - деб гапни бошқа ёққа бурмоқчи эди, аммо бу сафар гапларига ишонмаган эр чин гапиришини талаб қилди (чунки бир кун олдин келининг оналариникига боришган эди). Шунда келин бор гапни йўғламсираб айтиб берди ва уйда ҳеч кимга бу гапни айтмаслигини эридан илтимос қилди. Аммо воқеадан уйдагиларнинг барчаси хабардор бўлишди, негаки кечқурун дастурхон бошида, янгасини ёмон кўрсатиш ниятида қайинсингли бор гапни ва ундан ҳам кўпроқ, яъни бўлмаган нарсаларни ҳам қўшиб гапириб берди. Шунда гапнинг тагига етиш учун келин ва қайинсинглини юзма-юз қилишди. Келин ўзини нима деб оқлашни билмай фақат юм-юм йўғлар эди. Бу аҳволни кўргач, қайнота ҳамма айб қизда эканлигини айтиб келини тарафини олди. Қайнона эса ўз қизини оқлар эди. Шу сабаб қайнона ҳам келинни ёмон кўриб нимаики гап бўлса фақат уни айбдор деб ҳисоблайдиган бўлди. Бояқши келин қандай қилиб қайнонасининг кўнглини олишни билмай бутунлай тушқунликка тушиб, бетоб бўлиб ётиб қолди. Бу орада умуман ҳолсизланиб, эндигина жонланган юраги остидаги фарзандини ҳам йўқотиб қўйди. Энди унга яшашнинг ҳеч қандай маъноси йўқдек бўлиб қолди. Яхшиямки, суянган тоғи, кўнглини кўтарувчи инсон, яъни онаси - волидаи-муҳтарамаси бор экан. Онаси қизига: "Қизим, бу кунлар ўтиб кетар, сен ўзингни уйла, оиланг келажagini уйла, эрта-индин фарзандли бўлсанг, уларни камолини кўриб хурсанд бўлишингни уйла. Ҳеч кимга кек сақлама, барини кечир ва унут", - дея таъкидлар эди. Бу орада бир йил вақт ўтиб кетди. Улар бирга яшасалар-да, аввалгидай эмас, қайнонанинг келинига муомаласи бутунлай ўзгарди. Аммо унинг бошқа оила аъзолари доимо келинини тарафини олишар эди. Келин билан куёв бошқа уй топиб ҳовлидан қўчиб чиқиди. Негаки, ўша қайинсингли келинни сиздирга олмай, "қиқиб кетсин", - дея тинчлик бермади. Қайнона эса келинининг қадрига энди етаяпти. Негаки авваллари барча ишлар қилинган, иссиқ овқат, иссиқ чой, ширин сўз

етиб сени бахтли қилишга ваъда бераман", - деб олт ичди. Келинининг қувончи энди икки баробар кўпайди, негаки у яқинда она бўлиши керак. У бу кунни интизорлик билан кутаётди, фақат у эмас балки бутун оила аъзолари ҳам. Ҳаттоки ўша янгасига шунчалик ёмонлик қилган қайинсинглиси ҳам, "тезроқ амма бўлсам экан", - дея хурсанд бўлди. Энди у уйнинг барча юмушларини ўзи бажарди. Янгасига оғир иш тугул енгил ишларни ҳам қилдирмас, "ўзингизни асрамасангиз ҳам, жиянимни асранг", - дея бот-бот такрорлайди.

Биласизми азиз юртдошлар, мен ўйлайманки, агар одам сабр қилиб яшаса, ҳаммаси яхши бўлар экан. "Сабр таги - олтин", - деганларидек ушбу воқеанинг асосий қаҳрамони (келини) мен, ўз ҳурматини ва бахтимни янада мустаҳкам қилдим деб бемалол айта оламан. Қайинсингилларимизга эса қуйидаги тилакларим ва шёърини бағишлайман:

Азиз қайинсингилжонлар! Биз келинлар биламиз, сизлар эркасиб ва ҳали жуда ёшсизлар. Сизлар эрта бошқа бировнинг уйига келин бўлганларингда хор бўлманлар деб насиҳат берамиз. Ҳаётнинг аччиқ-чучугини тотаётган пайтларда, бизларни, яъни янгаларингизни гапларини эсга оласизлар деб умид қиламиз. Негаки бизлар ҳам вақтида ота-онамизнинг уйда эрка қиз бўлиб ўсганмиз ва келин бўлганимизда юқоридаги воқеалар бўлишини сира истаманмиз. Агар сизлар янгаларингизни ҳурмат қилиб, ишларига кумакдош бўлсангиз ишонинг, сизларни ҳам ёрингиз хонадонидан чин уйингизда ҳурмат қилувчи қайинсингилу-қайнуқалар кутмоқда. Сизларга бахт ва омад тилайман!

Қайинсингилжон мендан асло хафа бўлмагин,
Ахир бир кун сен ҳам келин бўларсан.
Ҳаётнинг аччиғу-чучугин билиб,
Балки менга келиб дардинг айтарсан,
Шунда мен, билгин жон қайинсинглим
Сенга имкон қадар ёрдам бераман,
Сен менга кўрсатган зулматларингни.
Билгин сенга ҳеч қачон раво кўрмасман.
Чунки, сен ҳам мен каби инсон
Ота-онанг бағрида эрка қиз эдинг.
Ўзга бир хонадонга қиздек бўлиб,
Орзу-хаваслар ила келинчақ бўлдинг.
Мени олам деганинда хурсанд бўлгандим,
Кейин сингилжон, мендан асло хафа бўлмагин.
Сенга бахт тилайман, доимо билгин,
Ота-онанг бошига соғ-омон бўлгин!

Термиз шаҳри

Н.

ҚАЛБИМ, СЕНДАН САБРИ ЧИН ДЎСТ ТОПМАДИМ

Ҳаётда яхшигина журналист бўлиш орзум бор эди. Мактабни аълога битириб, хизматни ҳам адо этиб, эндигина орзу-умидларимни рўёбга чиқариш учун катта ҳаёт остонасига қадам қўяётган паллалар эди.

Ҳаётимга у кириб келди-ю, ҳаммаси остин-устун бўлиб кетди. Ножўя ҳар бир ҳаракати, ножўя ҳар бир сўзи ва энг муҳими, ҳаётга бўлган муносабати менинг юрагимга найзадек санчилар эди.

Тақдир экан дея, тарбиялаш йўлини ҳам тутдим. Лекин, жонотларни тарбиялаш мумкин экан-у, аммо баъзи инсонни тарбиялаш тошда гул ўстирган каби машаққатли иш эканлигини тушуниб етдим.

Хуллас, унга нисбатан тутган ҳар бир йўлим натижасиз бўлиб чиқарверди. Охир-оқибатда эса фарзанд кўриб ажрашдик. Яқун шундай бўлиши керак эди. Қарорим қатъий эди.

Кўнглини ойнага ўхшатаман. Унда ҳамма нарса, бори-чани кўруниб туради. Шаффоф, тиниқ ва ўта нозик. Дарз кетдимки, синишга маҳкум.

Севгининг кўзи кўр деб гапирганларида юрагимда алланечук оғрик пайдо бўлади. Негаки, сеvgини айбсиз айбдор қилишди. Балки, ўзимизнинг кўзимиз кўра ололмас дейман. Бундай дейишимга сабаб, мен ҳам ҳаётимда бир бор севолдим. Афсус, бу сеvgи кечиккан сеvgи эди. Илк сеvgимни, тўғрироғи кечиккан сеvgимни ҳалигача армон билан эслайман. Олийгоҳда ўқиб юрган кезларим. Уйимизга сингилм билан бирга ўқийдиган қиз келиб-кетиб турар эди. Исми Барно, ўзи Тошкент вилоятидан эди. Жуда самимий, оддий, тартибли қиз эди. Муносабатларимиз самимий бўлганлиги, сингилм қатори кўрганлигим учун ҳам ўзимни сираям кечиролмайман. Ҳаммасини самимийликка йўйиб, унинг мени севишини ҳатто сезмабман ҳам. Шунчалар кўзим кўр бўладими. Бу кўзларим ўша пайтда қаёқда экан. Хали-ҳали тушунмайман. Ўқишлари тугаб, кетиш олди-дан уйимизга келиб бир-икки кун меҳмон бўлиб, хонамга мактуб ёзиб қолдириб кетибди. Мактубни эса қарийб бир йилдан сўнггина қўлга олиб ўқиш насиб этди. Минг афсуски, бу пайтда ҳаммаси кеч эди. У турмушга чиққан, мен эса эндигина тушуниб етган эдим.

Мен ўзимни ҳалигача кечиролмайман. Барнодан эса мендай нодонни кечирешини жуда-жуда истардим. Чунки, сезмай севилиб, илк муҳаббатимни асрай олмадим. Ушанда

ДИЛ НЭҲОРИ

ҳақиқий сеvgи нималигини билмаган эканман. Қалбим тўрисида жой олган Барнодек қизни ҳали учратолмадим. Балки бордир, лекин, ҳали рўбарў келганимда йўқ. Агар шундай бўлиб қолганда эди, бор ҳаётимни унинг учун бахшида этган бўлар эдим. Бари армонларим орзу-умидларимнинг рўёбига айлانган бўлар эди. Пок сеvgим Маликасининг чин Шаҳзодагиса айланардим. Ушанда дунёнинг бари гўзаллиги мен учун намоён бўлар эди.

Билмадим, шу таъсир этдими, ҳаётимда муҳим ўзгаришлар қила олмадим. Ўқидим, ишладим, ишляпман, лекин яшамаётгандайман, Гўёки, армонларга тўлиб бораётган вужуддайман. Лекин умримнинг ҳар бир ўтаётган дақиқаси мазмунга эга бўлишини жуда хоҳлайман ва шунга интилиб яшайман.

Сабрим олдида, мурод-мақсадларим олдида армонлар ҳеч гапмас, лекин алам қилар экан. Бир умр тушунмаслар орасидан ўтса қарвонинг.

Дунёларга сизмга қолган пайтларимда менга таскин берувчи дардхоним кўпроқ ижод бўлади. Оқ қоғозга кўнғилдаги бор гапларни тўкиб соламан. Мени тингловчи ҳам, сирдошим ҳам қалам билан қоғоз. Деразам ёнида ўтириб атрофга боқаман. Ёз, жазирама иссиқ, Мисоли қалбнинг ҳарорати. Ана шу қалб ҳарорати билан бахтинг мевалари пишиб етилиди. Ана шу ҳарорат билан муҳаббат деб аталмиш буюк дарахтнинг қуртаклари гуллайди. Гулни эса бахтга қиёс қиламан. Мевасини умримизнинг мазмуни десам тўғрироқ бўлар.

Дераздан боқиб, тунлари узок юлдузларга тикиламан. Наҳотки, Барнолардек бахт юлдузлари олис-ларда бўлса. Наҳотки... Қанийди, тун қаъридан, осмон қаъридан порлаб юлдуз чиқса-ю, борлигимни ёритиб, мени ўзининг бағрига сингдириб юборса.

Шундай дея, кўнғилдан алланечук маҳзунлик кечади:

Нигоҳим самоларда, ўзингсан ҳайрат,
Кўз ёшимда суваратинг, ўзингсан сийрат.
Қаро тунда нур тарат, ўзингсан сирот,
Юлдуз, сендан яқинроқ чин дўст топмадим.
Маҳзун кеча, кечалар ором олмадим,
Оқ орзулар ишқиде сендан қолмадим.
Зарвараққа зар сўзлар ёзиб толмадим,
Қалам, сендан содиқроқ чин дўст топмадим.
Муҳаббат озорлари дилим қуйдирди,
Дилдан чиққан учқунлар тилим қуйдирди.
Ишқнинг тафтли йўллари илким қуйдирди,
Қалбим, сендан сабри чин дўст топмадим.
ДИЛМУРОД

Анджон вилояти
Шаҳрихон тумани

ЁШЛИК БИЗНИ ТАШЛАБ КЕТМАСИН!

Кўконлик Хуршидбек Расулов фақат ўзигагина хос бўлган ўзгача, ширали овоз соҳибидир. Унинг кўшиқлари жозибали, оҳангдор, дилларни мафтун этувчи кучга эга.

- Баъзи санъаткорлар шеърни тўла тушунмайди. Баъзилар бировнинг мусикасидан фойдаланади. Бир санъаткорнинг кўшигини бошқа бири бузиб талкин қилади. Мен бундай санъаткорларни очми ёқтирмайман,- дейди у куюниб.

Хуршидбек доимо изланишда. Янги кўшиқлар яратиш умидида ижод этмоқда. Кўшиқларидан бирида у шундай деб куйлайди:

**Ганимларнинг гам еманг асло,
Хеч кимни сўкмасдан ухлайман.
Озор бермай ерга деб хатто,
Кўз ёш тўкмасдан йиғлайман...**

Дарди бор инсонгина ўғалар дардини тушуна олади. Унинг кўшиқлари дардли. «Ёшлик бизни ташлаб кетади» деб аталган кўшиғи аниқса, ёшларнинг кўнглига яқин, уларнинг дилидаги сўзларнинг ифодаси десак янглишмаймиз. Хуршидбек кўшиқларини маҳорат билан куйлайди ва ёшларни бедорликка чорлайди. Ёшликнинг илоҳий неъматларидан имкон қадар татимокликка ундайди. Умримиз ўткинчи эканлигини бот-бот ёдга солади. «Ёшлигимиз бесамар ўтмасин», - дея куюниб куйлайди ҳофиз ўз кўшиқларида.

Республика Радио эшиттириш ва овоз ёзиш уйи қошидаги «Радио-Рекорд» студияси продюсери Носиржон ака Каримов Хуршидбек ҳақида шундай дейди:

- Ўйлайманки, Хуршидбекнинг ҳали ўз мухлисигага аталган жуда кўп бетакор кўшиқлари бор. Биз студиямизда Хуршидбекнинг «Ёшлик», «Ёшлик бизни ташлаб кетмасин!» деб аталган аудио альбомларини тайёрлаб элимизга тухфа айлади. Хуршидбек бировнинг кўшигини куйламайди, бировга тақдир қилмайди. Ёшлар орасида ундай йўналишда куйладиганлар жуда оз.

Энди Хуршидбекнинг оиласи ҳақида бир оғиз сўз. Турмуш ўртоғи Махлиёхон хуш феълли, нозик таъб аёл. Ўғлонлари Сардорбек ва Достонбек унинг икки буқилмас қанотларидир. Яқинда Аллоҳ унга бир қизни ато этди. Хуршидбекнинг онаси Фаридохон опа унинг санъатига ривож тилаб ҳар гал дуога қўл очади. Она дуосини оломқода эса ҳикмат кўп. Фидойи санъаткор Хуршидбек кўнглини ёшлик тарқ этмасин, дея тилак билдирамыз. Доимо элу-юрт ардоғида бўлинг Хуршидбек!

Эркин ХАЁНБОЙ ўғли

«Оила ва жамият» менинг сеvimли газетам. Унда кизлар, йигитлар умуман ёшларга ибрат бўлгулик инсонлар ҳаёти, йўл-йўриқлар, ўғитлар ёритиб борилади. Мен ҳам ҳаётда бундан сўнг сира қоқилмаслик, адашмаслик учун, ҳаёт, оила хусусида тасаввурга эга бўлиш мақсадида уни доимо ўқиб, ўқиб бораман. Ҳеч кимга айтолмайдиган, юрагимдаги оғриқли дардимни айтиб кўнглимни бўшатиб, озгина бўлсада енгил тортиш, юртдошларимдан маслаҳат олиш мақсадида кизларга мактуб битдим.

Мен ҳаётимдан ҳеч қачон нолимайман. Ўзига тўқ хонадонда, замонавий, ўқимишли, тушунган ота-онанинг фарзанди бўлиб ўсиб улғайдим. Бунинг учун Худога шукр дейман. Ёшлигимда айрим сабабларга кўра, шаҳардан қишлоққа кўчиб борганмиз. Оиламиз анча баобрў, барча ҳавас қилиб ҳурмат қиладиган оила эди. Мен оилада узоқ кутилган, тилаб олинган тўнғич фарзанд бўлганим учун эркактой, лекин дилдор ва мағрур киз эдим. Айниқса шаҳардан қишлоққа кўчиб борганмиз боисми, умуман маҳалладаги кизлар, мактабдош дугоналаримни ҳам унчалик назар-писанд қилмас, бировлар устидан қулишдан тийилмас, дўстга-дўст бўлмасдим. Айниқса кизлар билан кунора жанжаллашар, севги изҳор қилган, хат ёзган йигитларни ҳузур қилиб масҳаралашдан тортинмас, хуллас кунларни шундай дилзорлик билан ўтказардим. 8-синфга ўтганимда синфдошим У. мени қаттиқ севиб қолди. Нега у мени севиб? Кейинчалик ҳаётимда унинг сеvgисининг уволи тутишини ўшанда билганимда эди...

Хуллас, унинг сеvgисига тан берардим. Мен ҳар кун мактабга кеч қолиб келар, у бўлса дарвоза олдида мени индамай кутиб олар, чурқ этмай ортимдан эргашар, дарсда ўқитувчим саволларига жавоб беролмасам, у ортимдан пичирлаб айтиб турар, сўкиш эшитиб олсам, парво қилмас, бу ҳол деярли ҳар кун такрорланарди. Биз яшаётган қишлоқ шундоқ катта серкатнов йўл ёқасида жойлашган, йўл четлари эса кенг-узун қир-адирлардан иборат эди. Шу адир қиялиқларига У. йирик тошларни оқлаб, уларни териб ўзининг ва менинг исмиمنى ёзиб қўяр, йўловчилар ҳам бу ёзувларни қўриб ҳайрон қоларкан. Мен келажақда актриса бўлишни орзу қилар, бу ҳақда ота-онамга гарчи улар қулоқ солмасаларда бот-бот эслатиб турардим. У эса «Кино», «Фильм» «S» журналларининг ашаддий мухлиси эканлигини билар, уларнинг ҳар янги чиққан сонини эрталаб партам

О, МУҲАББАТ

устига қўйиб қўяр, бир дугонамдан соғвалар, ширинликлар бериб юборар (ўзи ҳеч беролмасди), менинг ручка, қалам, дафтарларимни худди бир табарруқ бўюндай билдирмай олиб асраб юрарди.

Мен унга асло парво қилмас, у ҳам бир

ЎВИНГДАН ЎЗГАНИ

оғиз гапиролмасди. Холбуки, У. аълочи, йигитларнинг сардори, кескир, чўрткесар, мағрур йигит эди. Синфдош кизларнинг кўпи уни ёқтирар, у эса уларга парво қилмасди. У хафа бўлмасин деб журналларини базўр олиб қолар, совгаларини эса дугонамдан қайтариб юборардим. Бир кун унинг қўлида кичкинагина спорт баллончасини қўриб қолдим, уни қўлида сиқиб, машқ қилаётган экан. Бирдан баллонча ерга тушиб кетди, не кўз билан кўрайки, унда менинг исми «Мажҳуда» деб ёзиғлиқ турарди! Буни қўриб унинг шунақа

СУЙГАНИМ ЕТАР

шармандасини чиқардимки, синфдошларимиз олдида бир пул бўлди. Кизлар менга нафрат билан, унга ачиниш билан қарашганди. У оддийгина хонадон фарзанди эди. Мен худди шунга унга писанд қилганим. Ўшанда қанчалар ўксинганимга парво қилмаганман. У. худди гаров бойлаб қўйгандек, асло сеvgисидан ортагача чекинмасди. Мен эса уни камситиб, масҳаралаб кунларни ўтказаварардим.

Кунларнинг бирида мен бошчилигимда синфдошлар билан янги йилга кеча уюштирдик. У: «Кеча бизникида бўлсин», - деди. Кеча уларникида бўладиган бўлди. Қишда эрта қоронгу тушмайди, мен отланиб У.нинг уйига етиб бордим. Дарвозасидан кўзим тушиб қолди, у нон ёпаётган экан. У мени қўриб, жуда хижолат чекиб ўяди. Мен ўшанда уми масҳараладим. Синфдошлардан ҳали ҳеч ким келмаган экан. Мен эса кеч қолдим, деб ўйлабман. Мен унинг ишларига қарашиб турмоқчи бўлдим. Қараб турсам, бир пайт у сигир соға бошлади, мен қотиб

бошладим. 9-синфни битиргач, у бир техникумга ўқишга кирди. Мен эса мактабда ўқийвердим. У менга кунора хат юборар, журнал берворишини ҳам қанда қилмас, мактабга ҳам тез-тез келиб турарди. Ҳурмат юзасидан журналларни олардим. Ҳамон у еттиқча гапиролмас, мен эса умуман уни сеvmасдим. Хуллас-хатлар тинимсиз келаверди. Кунларнинг бирида ҳеч қачон унга турмушга чиқмаслигини билсам-да, хатига: «Мен ҳам сени севаман», - деб жавоб ёзиб юбордим. Нега ўшанда уни алдадим, унга раҳим қилиб «севдим», - деб ишонтиргандим. Ҳозир пушаймон бўламан-у, лекин энди кеч... У. бунга чин дилдан ишонди. Унинг хурсандчилиги...

Менинг ота-онам бу «севги»дан ҳабар топиб қолиб (ёсуманлар етказиб қўйишди) мени роса қойиб бердилар. Негаки дадам уларни умуман ёқтирмас эканлар. Аксинча У.нинг ота-онаси мени роса ёқтиришаркан.

(Давоми бор)

ҲАЁТНИ БОШИДАН БОШЛАМОҚЧИМАН

(Боши 4-бетда)

С. анча ўзгарди. Ёзинг жуда иссиқ кунларидан бирида мени яна Тошкентда боришимни айтиб йўлга чиқдим. Йўлда биз кетаётган автобус бузилиб қолди. Кўпчилик бошқа машиналар билан Тошкентга мен эса негадир кўнглим гаши, Самарқандга қайтдик. Кечаси соат 2 лар эди. Уйга етиб қелиб ўз калитим билан эшикни очдим, ётоқхонага кирдим...

Мен сеvgан, ишонган умр йўлдошим бегона эркак билан... Оғзим қуруқлашиб, нима дейишимни билмай қотиб қолдим. Шунда ҳалиги бегона кимса мени итариб, кўчага қочди. С. бўлса нукул: «Мени ўлдирманг, уй-жой ҳам ҳамма нарсалар ҳам сизда қолсин, мени қўйиб юборинг», - деб йиғларди. Мен сая ўзимга

қелиб: «Қўрқма, сенга энди ишим йўқ. Сен мен учун ўлгансан», - деб чиқиб кетдим.

Онасига бориб бўлган воқеани айтиб бердим. Онаси менга ишонди ва: «Мен кизимни қол қилдим», - деб йиғларди. Мен уйдан хатто кийимларимни ҳам олмасдан ота-онамнинг олдида кетдим. Орадан ойлар ўтди. Фарзандим Умидбек оламдан ўтди. Эркак зоти учун ўз фарзанди тобутини кўтаришдан оғирроқ юк йўқ экан. Мана, икки йилдан бери шу фарзандимнинг тобутини елкамда туради.

Фарзанддан ширин, азиз нарсас бўлмас экан. Самарқандга кизимни кўргани бордим, анча хатта бўлиб қолибди.

С. бўлса ёмон йўлга кириб, «бузуқ аёл» деган ном олибди. Ўз оиласини, имонини сотган аёлни қандай аташ мумкин? Менинг бўлса ҳаётга қизиқишим қолмади.

Мени бир нарсас қийнайди, нима учун, қайси гуноҳим учун шундай азобга қолдим. Айбим оиламга, хотинимга бўлган ишончимми.

Ҳозир Тошкентда яшайман. Мен ўзимга ишонаман. Худо хоҳласа, ўз уйим, сеvgан умр йўлдошим, бир-биридан ширин фарзандларим бўлади. Худо менга сабр ва куч қувват берса ҳаётнинг ширин онлари олдида деб ишонаман. Хуллас, ҳаётимни бошидан ана ҳам гўзалроқ қилиб бошлашни ният қилганман.

Мана азизлар, дўстим Маҳмуднинг ҳаётиндан воқиф бўлдингиз. Унга аталган дил сўзингиз бўлса, айтинг. Зеро, одамнинг тафтини одам олади деб бежизга айтишмайди.

ЗИЁВИДДИН

Оила ва жамият

Мақолада келтирилган фактлар, воқеалар, маълумотлар учун муаллиф жавобгар ҳисобланади.

Муаллиф фикири тахририят нуқтаи назаридан фарқ қилиши мумкин. Фойдаланилмаган қўлэмалар таҳлил қилинмайди, муаллифларга қайтарилинмайди, ёзма жавоб қилинмайди.

БОШ МУҲАРРИР: ДИЛБАР САИДОВА

Қабулхона: (Тел. ва Факс) 133-28-20

Бош муҳаррир ўринбосари: 133-04-35

Котибият, хатлар: 34-25-46

Табриқлар, зълонлар: 133-04-50

«Шарқ» нашрийт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонаси. Манзил: Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Босишга топшириш вақти: 20.35

Босишга топширилди: 20.00

Газета тахририят компьютер базасида терилди ва саҳифаланди.

ХОМИЙ: «Матбуот тарқатувчи» Акционерлик компанияси

ОБУНА ИНДЕКСИ - { якка обуначилар учун 176
ташкilotлар учун 177

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасида

№ 33 рақам билан рўйхатга олинган.

Буюртма Г - 2726. Формати А-3, ҳажми 2 босма тобқ.

Баҳоси эркин нарҳда.

Саҳифаловчи — Жаҳфар ЖАББОРОВ.

Расом — Набижон ХОЛИМУДОВ.

Набатчи — Миробид МИРСОДИКОВ.